

Suvestinė redakcija nuo 2022-06-23

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [95-3372](#), i. k. 101301MISAK00000540

Nauja redakcija nuo 2007-05-01:

Nr. [D1-98](#), 2007-02-14, Žin. 2007, Nr. 23-892 (2007-02-22), i. k. 107301MISAK000D1-98

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ APSAUGOS ZONŲ IR PAKRANČIŲ APSAUGOS JUOSTŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2001 m. lapkričio 7 d. Nr. 540

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#)) 20 straipsnio 2 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant saugomų teritorijų įstatymą“ (Žin., 2002, Nr. [40-1484](#)) 1.14 punktu:

1. T v i r t i n u Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2007 m. gegužės 1 d.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98
redakcija)

PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ APSAUGOS ZONŲ IR PAKRANČIŲ APSAUGOS JUOSTŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja paviršinių vandens telkinių (išskyrus Baltijos jūrą ir Kuršių marias) apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo principus.

2. Tvarkos apraše nustatyti reikalavimai yra privalomi asmenims, rengiantiems teritorijų planavimo dokumentus, žemėtvarkos projektus, kitus dokumentus ir planus, kuriuose nustatomos teritorijų prie paviršinių vandens telkinių naudojimo sąlygos, bei asmenims, vykdančioms tokios veiklos valstybinę kontrolę.

3. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrančių apsaugos juostos nenustatomos prie pramoninės žuvininkystės tvenkinių, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas – iki 0,1 ha, laikinų dirbtinių vandens telkinių, įrengiamų statybos laikotarpiui, bei griovių.

4. Šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

dirbtinis nepratekamas paviršinis vandens telkinys – techninėmis priemonėmis sukurtas paviršinis vandens telkinys, įrengtas iškasant daubą arba apipylimuojant tam tikrą teritoriją, bet nenaudojant hidroizoliacinių priemonių, apribojančių vandens telkinyje esančio vandens ryšį su gruntiniu vandeniu, bei neturintis tiesioginio ryšio su natūraliu paviršiniu vandens telkiniu ar kanalu (kūdra, rekultivuotas į vandens telkinį karjeras ar pan.);

griovys – hidrotechnikos statinys, įrengiamas iškasant atvirą vagą grunte ir skirtas perteklinio vandens nuvedimui/nuleidimui. Sureguliuotos upės nelaikomos grioviais;

kanalas – dirbtinis paviršinis vandens telkinys su nuolatine vandens tėkme, įrengiamas grunte iškasant/įrengiant atvirą vagą, kurios pradžia ir pabaiga jungiasi su kitu paviršiniu vandens telkiniu (upe, ežeru, Kuršių mariomis arba tvenkiniu), skirtas vandeniui tiekti drėkinimo, hidroenergetikos, vandentiekos ir kitoms reikmėms, naudoti laivybai ir pan. Sureguliuotos upės nelaikomos kanalais;

kranto linija – sausumos ir paviršinio vandens telkinio vandens paviršiaus sąlyčio linija, esant vidutinio vandeningumo metų vandens lygiui vasaros-rudens laikotarpiu. Patvenktų ežerų ir tvenkinių kranto linija yra sausumos ir vandens paviršiaus sąlyčio linija prie normaliai patvenkto lygio. Pelkės išorinė riba yra sausumos ir pelkės teritorijos sąlyčio linija esant vidutinio vandeningumo metų vandens lygiui vasaros-rudens laikotarpiu;

paviršinio vandens telkinio pakrantės apsaugos juosta (toliau – Apsaugos juosta) – prie paviršinio vandens telkinio nustatoma su paviršiniu vandens telkiniu besiribojanti paviršinio vandens telkinio apsaugos zonos dalis, kurioje vykdoma ūkinė veikla gali turėti tiesioginį neigiamą poveikį paviršiniam vandens telkiniui arba riboti jo naudojimo visuomenės poreikiams galimybes, todėl joje draudžiama tam tikra ūkinė veikla;

paviršinio vandens telkinio apsaugos zona (toliau – Apsaugos zona) – prie paviršinio vandens telkinio nustatomas pakrantės (su paviršiniu vandens telkiniu besiribojančios sausumos) ruožas (teritorija), kuriame ribojama ūkinė veikla, galinti neigiamai paveikti paviršinį vandens telkinį;

pakrantės šlaitas – arčiausiai kranto linijos esantis ryškus pakrantės paviršiaus peraukštėjimas: stovinčio vandens telkinio (ežero, tvenkinio ar dirbtinio nepratekamo paviršinio vandens telkinio) pakrantės šlaitas – ne toliau kaip 5 metrai nuo kranto linijos prasidedantis 20

laipsnių ir daugiau statumo ir ne mažiau kaip 1 m aukščio (skirtumas tarp kranto linijos altitudės ir šlaito viršutinės briaunos altitudės) žemės paviršiaus peraukštėjimas; upės pakrantės šlaitas – vagos arba slėnio šlaitas, jeigu jis nutolęs nuo kranto linijos ne toliau kaip 50 metrų bei yra 20 laipsnių ir daugiau statumo ir ne mažiau kaip 1 m aukščio (skirtumas tarp kranto linijos altitudės ir šlaito viršutinės briaunos altitudės); kanalo pakrantės šlaitas yra vagos šlaitas;

pakrantės šlaito viršutinė briauna – linija, nuo kurios pakrantės šlaito polinkio kampas tampa mažesnis kaip 20 laipsnių;

pelkė – įmirkęs žemės plotas su charakteringa pelkių augalija, kuriame vyksta pelkėjimo procesas ir dažniausiai yra susidaręs durpių sluoksnis;

sureguliuotas upės ruožas – upės ruožas su dirbtinai suformuota vaga.

Kitos šiame Tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos vandens įstatyme (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544), Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme (Žin., 1995, Nr. [107-2391](#); 2004, Nr. [21-617](#)) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-577](#), 2012-07-05, Žin., 2012, Nr. 82-4302 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-577

Nr. [D1-206](#), 2013-03-19, Žin., 2013, Nr. 30-1489 (2013-03-23), i. k. 113301MISAK00D1-206

II. APSAUGOS JUOSTŲ NUSTATYMAS

5. Apsaugos juostos išorinė riba turi būti nutolusi nuo pakrantės šlaito, o kai pakrantės šlaito nėra, – nuo kranto linijos tokiu atstumu (atstumas matuojamas teritorijos projekcijoje):

5.1. prie ilgesnių kaip 10 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha:

5.1.1. kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas iki 5° – 5 m;

5.1.2. kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas nuo 5° iki 10° – 10 m;

5.1.3. kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas 10° ir didesnis – 25 m;

5.2. prie 10 km ir trumpesnių upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas 0,1–2 ha, bei prie visų kanalų – du kartus mažesniu atstumu nei nurodyta 5.1.1–5.1.3 punktuose;

Punkto pakeitimai:

TAR pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija) patvirtinto Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo 5.2 punktą ir 10 punktą (2018 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. D1-1127 redakcija) ta apimtimi, kiek juose, remiantis vien dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių ploto kriterijumi (0,1 ha), prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių nustatomos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos, prieštarauja konstituciniam atsakingo valdymo principui.

Nr. [2022-06-23 Nr. AB-17078-3-66-3-00031-2022-8](#), 2022-06-23, paskelbta TAR 2022-07-01, i. k. 2022-14282

5.3. prie valstybiniuose parkuose, draustiniuose arba biosferos rezervatuose esančių paviršinių vandens telkinių – du kartus didesniu atstumu nei nurodyta 5.1–5.2 punktuose;

5.4. kai su paviršiniu vandens telkiniu ribojasi pelkė, Apsaugos juosta nustatoma 5 metrų atstumu nuo pelkės išorinės ribos.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-577](#), 2012-07-05, Žin., 2012, Nr. 82-4302 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-577

6. Miestų ir miestelių teritorijose prie paviršinių vandens telkinių Apsaugos juostos nustatomos vadovaujantis šio Tvarkos aprašo 5 punkte išdėstytais bei šiomis nuostatomis:

6.1. gyvenamosiose teritorijose – 5.1–5.3 punktuose nurodyti atstumai didinami 2 kartus, išskyrus 6.2 punkte nustatytas išimtis;

6.2. užstatytose miestų dalyse (išskyrus 6.3. papunktyje nurodytas), kai prie paviršinio vandens telkinio yra įrengta arba numatoma įrengti bendro naudojimo krantinę ir/arba kitą viešą

rekreacinę įrangą (statinius) arba planuojama statyti paviršinių nuotekų valymo įrenginius (tik tais atvejais, kai esama nuotekų tvarkymo sistema neturi valymo įrenginių), kurių statytojas ar užsakovas yra viešasis geriamojo vandens tiekėjas ir nuotekų tvarkytojas arba paviršinių nuotekų tvarkytojas, – Apsaugos juostos plotis gali būti sumažinamas arba Apsaugos juosta gali būti nenustatoma;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-747](#), 2019-12-16, paskelbta TAR 2019-12-17, i. k. 2019-20302

6.3. infrastruktūros, pramonės ir sandėlių teritorijose – 5.1–5.3 punktuose nurodyti atstumai didinami 3 kartus.

7. Paviršiniuose vandens telkiniuose esančiose salose, kurių plotas 3 ha ir mažiau, visas salos plotas priskiriamas Apsaugos juostai (išskyrus salas, esančias miestų ir miestelių teritorijoje).

8. Pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas nustatomas prilyginant jį polinkio kampui tiesios linijos, kurios dviejų taškų, tarp kurių atstumas projekcijoje yra 10 m, aukščių skirtumas lygus didžiausiam aukščių skirtumui žemės paviršiaus 10 m pločio ruože, matuojant statmenai kranto linijai nuo pakrantės šlaito viršutinės briaunos, o kai pakrantės šlaito nėra – nuo kranto linijos.

III. APSAUGOS ZONŲ NUSTATYMAS

9. Apsaugos zonų išorinė riba nuo kranto linijos turi būti nutolusi tokiu atstumu (atstumas matuojamas teritorijos projekcijoje):

9.1. prie Nemuno, Neries bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 200 ha, – 500 m, išskyrus išimtis, nustatytas Tvarkos aprašo 11 punkte;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-320](#), 2019-05-23, paskelbta TAR 2019-05-27, i. k. 2019-08318

9.2. prie 9.1 punkte nenurodytų ilgesnių kaip 50 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas 10–200 ha, – 200 m, išskyrus išimtis, nustatytas šio Tvarkos aprašo 11 punkte;

9.3. prie 50 km ir trumpesnių upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas mažesnis kaip 10 ha, bet didesnis kaip 0,5 ha, taip pat prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha – 100 m, išskyrus išimtis, nustatytas šio Tvarkos aprašo 11 punkte.

10. Prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 2 ha, išskyrus rekultivuotus į vandens telkinius karjerus, ir prie visų kanalų – Apsaugos zonų plotis lygus pagal Tvarkos aprašo II skyriaus nuostatas tokiems paviršiniams vandens telkiniams nustatomų Apsaugos juostų pločiui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-1127](#), 2018-12-28, paskelbta TAR 2018-12-28, i. k. 2018-21796

TAR pastaba. Pripažinti, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija) patvirtinto Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo 5.2 punktą ir 10 punktą (2018 m. gruodžio 28 d. įsakymo Nr. D1-1127 redakcija) ta apimtimi, kiek juose, remiantis vien dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių ploto kriterijumi (0,1 ha), prie dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių nustatomos paviršinių vandens telkinių apsaugos zonos ir pakrantės apsaugos juostos, prieštarauja konstituciniam atsakingo valdymo principui.

Nr. [2022-06-23 Nr. AB-17078-3-66-3-00031-2022-8](#), 2022-06-23, paskelbta TAR 2022-07-01, i. k. 2022-14282

11. Miško žemėje prie 10 km ir trumpesnių upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas mažesnis kaip 50 ha, miestų ir miestelių teritorijose prie visų paviršinių vandens telkinių, taip pat rekultivuotų į vandens telkinius karjerų – Apsaugos zonų plotis lygus pagal šio Tvarkos aprašo II skyriaus nuostatas tokiems paviršiniams vandens telkiniams nustatomų Apsaugos juostų pločiui.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-1127](#), 2018-12-28, paskelbta TAR 2018-12-28, i. k. 2018-21796

12. Apsaugos zonos miškuose gali būti išskiriamos miško kvartalais ar jų dalimis, kurios atribotos keliais, proskynomis ar kitomis aiškiomis ribomis, jeigu dėl to Apsaugos zonos išorinės ribos atstumas nuo kranto linijos nesiskiria daugiau kaip 25% nuo šio Tvarkos aprašo 9 punkte nustatytų atstumų.

13. Trumpesnėse kaip 5 km upėse, prie jose esamų sureguliuotų ilgesnių kaip 100 m ilgio ruožų ir tarp jų įsiterpusių nesureguliuotų ruožų, trumpesnių kaip 100 m ilgio, Apsaugos zonų plotis lygus pagal šio Tvarkos aprašo II skyriaus nuostatas nustatomų Apsaugos juostų pločiui. Ši nuostata netaikoma iš ežerų ištekančių upių sureguliuotose ruožuose ir/arba upių sureguliuotose ruožuose, kurie yra valstybiniuose parkuose, valstybiniuose bei savivaldybių draustiniuose arba biosferos rezervatuose.

Papildyta punktu:

Nr. [D1-206](#), 2013-03-19, *Žin.*, 2013, Nr. 30-1489 (2013-03-23), i. k. 113301MISAK00D1-206

Priedo pakeitimai:

Nr. [D1-98](#), 2007-02-14, *Žin.*, 2007, Nr. 23-892 (2007-02-22), i. k. 107301MISAK00D1-98

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [547](#), 2002-10-21, *Žin.*, 2002, Nr. 105-4732 (2002-11-06), i. k. 102301MISAK00000547

Dėl aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 "Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-98](#), 2007-02-14, *Žin.*, 2007, Nr. 23-892 (2007-02-22), i. k. 107301MISAK00D1-98

Dėl aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 "Dėl Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-577](#), 2012-07-05, *Žin.*, 2012, Nr. 82-4302 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-577

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 "Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo" papildymo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-206](#), 2013-03-19, *Žin.*, 2013, Nr. 30-1489 (2013-03-23), i. k. 113301MISAK00D1-206

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 "Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo" papildymo

5.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-1127](#), 2018-12-28, paskelbta TAR 2018-12-28, i. k. 2018-21796

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-320](#), 2019-05-23, paskelbta TAR 2019-05-27, i. k. 2019-08318

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-747](#), 2019-12-16, paskelbta TAR 2019-12-17, i. k. 2019-20302

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. 540 „Dėl Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

8.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Sprendimas

Nr. [2022-06-23 Nr. AB-17078-3-66-3-00031-2022-8](#), 2022-06-23, paskelbta TAR 2022-07-01, i. k. 2022-14282

Nuasmėnintas sprendimas 2022-06-23 Nr. AB-17078-3-66-3-00031-2022-8